

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 585/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného A | K | J | K, s. r. o., Športová 2071/39, Nové Mesto nad Váhom, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tost/24/2023 a jeho uzneseníu z 31. októbra 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 22. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tost/24/2023 a jeho uznesením z 31. októbra 2023. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a prikázať najvyššiemu súdu nahradiť mu trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Špecializovaný trestný súd v Pezinku (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) od 12. júla 2021 (podaná obžaloba) vedie pod sp. zn. 1T/11/2021 trestné konanie proti sťažovateľovi pre podozrenie zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a iných.

3. Podaním z 10. augusta 2023 sťažovateľ podľa § 31 Trestného poriadku vzniesol námietku zaujatosti proti členke senátu špecializovaného trestného súdu Mgr. Pamele Záleskej, ktorej konajúci senát nevyhoviel a 17. augusta 2023 podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku uznesením rozhodol, že Mgr. Pamela Záleská nie je vylúčená z vykonávania úkonov v predmetnej veci.

4. Prvostupňové rozhodnutie sťažovateľ napadol riadnym opravným prostriedkom – sťažnosťou, o ktorej, po vylúčení člena „námietkového“ senátu nadriadeného súdu JUDr. Jozefa Šutku (uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3Tost/24/2023 z 20. septembra 2023), ktorého zaujatosť sťažovateľ namietal, najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 3Tost/24/2023 z 31. októbra 2023 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Porušenie označených práv sťažovateľ nachádza v rozpornom a nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sa „*prieči*“ ustálenej rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít vrátane rozhodovacej činnosti ústavného súdu. V dôsledku tohto rozhodnutia naďalej vo veci koná senát špecializovaného trestného súdu, u ktorého členky sudkyne Mgr. Pamele Záleskej existujú celkom zjavné dôvody absencie subjektívnej, ako aj objektívnej nestrannosti, resp. dôvody zakladajúce jej pomer k veci, ako i k osobe sťažovateľa, čím dochádza k porušeniu práva sťažovateľa na nestranný súd.

6. Najvyšší súd podľa sťažovateľa v napadnutom rozhodnutí na podstatné argumenty nedal žiadne odpovede alebo namietané skutočnosti vyhodnotil v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou. Závery, ktoré v rámci napadnutého uznesenia najvyšší súd prijal, sú v logickom rozpore s použitými argumentmi, ako aj so skutočnosťami, z ktorých pri prijatí napadnutého uznesenia vychádzal.

7. Konkrétne sa najvyšší súd vôbec nevysporiadal s publikačnou činnosťou novinárky Denníka N [REDAKOVANÉ], na ktorú sťažovateľ poukázal a v ktorej prezentovala verejnosti vlastné subjektívne hodnotiace úsudky o trestnom konaní údajnej zločineckej skupiny tzv. Takáčovcov. Sťažovateľ ozrejmil, že menovaná novinárka opakovane a cielene označovala skupinu osôb (vrátane sťažovateľa) stíhaných v konaní vedenom špecializovaným trestným súdom pod sp. zn. 1T/11/2021 ako „*mafiansky gang*“ a stíhané osoby za zločincov a zločineckú skupinu, hoci o existencii údajnej zločineckej skupiny Takáčovcov sa v tomto súdnom konaní ešte len bude rozhodovať, a to senátom, ktorého členkou je aj Mgr. Pamela Záleská (ako osoba blízka [REDAKOVANÉ]).

8. Sťažovateľ dôvodí, že vynášanie predčasných úsudkov a porušovanie prezumpcie nevinu vo vzťahu k osobám trestne stíhaným v konaní vedenom špecializovaným trestným súdom pod sp. zn. 1T/11/2021 vrátane osoby sťažovateľa zo strany [REDAKOVANÉ] (ktorým dochádza aj k ovplyvňovaniu činnosti príslušného súdu), a s tým súvisiace jej zásahy do občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, súkromia sťažovateľa a pod. by v prípade jeho oslobodenia spod obžaloby mohli byť dôvodom a zásadným predpokladom na úspešné uplatnenie civilných nárokov (napr. z dôvodu ochrany osobnosti) proti menovanej novinárke. Preto bolo potrebné v rámci testu objektívnej nestrannosti zodpovedať otázky, ktoré by vyvstali, resp. mohli vyvstať, pokiaľ by sudkyňa Mgr. Pamela Záleská (v rámci konajúceho senátu) rozhodla v trestnej veci skupiny označovanej ako

Takáčovci v prospech sťažovateľa, resp. v prospech ostatných osôb obžalovaných v tejto trestnej veci.

9. Podľa sťažovateľa by jeho oslobodenie spod obžaloby mohlo mať priamy dopad na majetkovú sféru novinárky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (v dôsledku civilných konaní). To, že [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a Mgr. Pamela Záleská sú si vzájomne blízkymi osobami, vyplýva z uznesenia najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tost/28/2023 a v tomto kontexte je podľa sťažovateľa potrebné vnímať právnu relevanciu blízkeho vzťahu medzi sudkyňou Mgr. Pamelou Záleskou a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], a to vo vzťahu k oprávnenej obave, že v danej trestnej veci rozhoduje sudkyňa, ktorá by prípadným rozhodnutím v prospech sťažovateľa (napr. oslobodením spod obžaloby) mohla uškodiť svojej „partnerke“ [REDAKOVANÉ] (vystaviť ju hrozbe podania civilných žalôb na ochranu osobnosti) a s poukazom na zákonnú definíciu blízkej osoby (keďže by ujmu [REDAKOVANÉ] sudkyňa Mgr. Pamela Záleská dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu) tým pádom uškodiť aj sebe samej.

10. Sťažovateľ trvá na názore, že najvyšší súd nedal žiadne odpovede na sťažovateľom uvedené dôvody, ktoré u sudkyne Mgr. Pamelu Záleskej vylučujú jej „slobodu rozhodovania“. Napadnuté rozhodnutie nezodpovedá ani základným požiadavkám na odôvodnenie súdnych rozhodnutí vyjadrených v ustálenej judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Najvyšší súd podľa sťažovateľa nedal prakticky žiadne odpovede práve na tzv. ďalšie faktory a dôvody, z ktorých vyplýva, že sudkyňa Mgr. Pamela Záleská a novinárka [REDAKOVANÉ] môžu mať záujem na výsledku predmetného konania. Argumentácia najvyššieho súdu spočívajúca v citácii časti uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Tost/28/2023 z 21. septembra 2023 priamo podporuje záver, že sudkyňa Mgr. Pamela Záleská má na výsledku konania záujem. Práve argument použitý zo strany najvyššieho súdu sa prieči záverom, ktoré v napadnutom uznesení sám prijal. Sťažovateľ je presvedčený, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je nielen nedostatočné, ale aj vnútorne rozporné.

11. Nekonzistentnosť rozhodovania v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 3Tost/24/2023 je podľa sťažovateľa možné zreteľne pozorovať aj v rámci záverov prijatých s ohľadom na rozsudok ESLP č. 63703/19 z 25. novembra 2021 vo veci Mucha proti Slovenskej republike. Kým v uznesení z 20. septembra 2023 najvyšší súd pri rozhodovaní závery uvedeného rozhodnutia ESLP aplikoval a sudcu JUDr. Jozefa Šutku z konania vylúčil, pri následnom rozhodovaní v tom istom konaní vo vzťahu k sudkyňi Mgr. Pamele Záleskej tieto závery aplikovať odmietol.

12. V ďalšom sťažovateľ poukázal aj na tri trestné konania vo veci údajnej zločineckej skupiny „Takáčovcov“, v ktorých sudkyňa Mgr. Pamela Záleská rozhodovala a v ktorých rozsudky z hľadiska svojej skutkovej vety v kontexte zásady prezumpcie neviny nespĺňajú kvalitatívne kritériá stanovené aktuálnou rozhodovacou činnosťou najvyšších súdnych autorít (opäť najmä rozsudok ESLP vo veci Mucha proti Slovenskej republike, príp. rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie z 5. septembra 2019, vo veci AH a iní, a z 28. mája 2020 vo veci UL a VM a ďalšie). Rozsudky obsahujú jasné a určité závery o existencii zločineckej skupiny Takáčovcov, o jej štruktúrovanosti, o osobe, ktorá mala stáť na jej čele a v medziach štruktúrovanosti aj o zaradení ďalších konkrétnych osôb v súčasnosti ešte len stíhaných v konaní sp. zn. 1T/11/2021 vrátane sťažovateľa do konkrétnej zložky, resp. vetvy údajnej zločineckej skupiny. Je teda zrejmé, že namietaná sudkyňa má celkom zjavný pomer k veci, ako i k osobe sťažovateľa, a to aj

v súvislosti s porušením princípu prezumpcie neviný v špecifikovaných rozsudkoch. Zároveň je zrejmé, že s ohľadom na svoju vlastnú minulú rozhodovaciu činnosť má absolútne zjavnú motiváciu zotrvať na svojich dôkazných a právnych záveroch.

13. Najvyšší súd i napriek tomu, že vylúčil z konania JUDr. Jozefa Šutku z dôvodov, že tento by „*mohol mať motiváciu rozhodovať v súlade s predchádzajúcimi rozsudkami, čo môže mať vplyv na jeho nezaujatosť*“, tento postoj a právny záver celkom nepochopiteľne nezopakoval v napadnutom uznesení, ktorý zachytáva doslova „*zrkadlovú*“ problematiku. Ten istý senát najvyššieho súdu v tom istom trestnom konaní vyhodnotil ten istý dôvod ako dôvod, pre ktorý z konania vylúčil JUDr. Jozefa Šutku a zároveň z rovnakého uplatneného (dokonca ešte výraznejšie prejaveneho) dôvodu z konania nevylúčil sudkyňu senátu špecializovaného trestného súdu Mgr. Pamelu Záleskú. Menovaná sudkyňa prezentovala svoj jasný názor o existencii zločineckej skupiny Takáčovcov najmä v rozsudku sp. zn. 3T/5/2021 z 20. septembra 2021, ktorým odsúdila [REDAKOVANÉ], aj pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, t. j. zločineckej skupiny Takáčovcov.

14. Sudkyňa Mgr. Pamela Záleská má v súčasnosti celkom zjavne ustálené presvedčenie o existencii zločineckej skupiny Takáčovcov a o jej konkrétnom personálnom zložení, z čoho vyplýva, že celkom zjavne nebude hodnotiť inak vec vedenú pod sp. zn. 1T/11/2021. Práve naopak, s ohľadom na ňou prejedikované dôkazné závery v odôvodnení rozsudku sp. zn. 3T/5/2021 má celkom zjavnú motiváciu zotrvať na týchto záveroch aj v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi pod sp. zn. 1T/11/2021.

15. Pokiaľ najvyšší súd v napadnutom uznesení tvrdí, že závery sudkyne Mgr. Pamelý Záleskej (vyjadrené v rozsudku sp. zn. 3T/5/2021 z 20. septembra 2021) boli korigované v odvolacom konaní, táto skutočnosť nič nemení na tom, že svoje presvedčenie v spomenutom rozsudku už vyjadrila. Viazanosť súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa nie je možné stotožňovať so subjektívnym presvedčením sudcu. Skutkové a právne závery uvedené sudkyňou Mgr. Pamelou Záleskou v rozsudku sp. zn. 3T/5/2021 z 20. septembra 2021 (bez ohľadu na to, že bol zrušený) vyjadrujú jej osobné presvedčenie o otázkach, ktoré sa majú v predmetnej veci vedenej pod sp. zn. 1T/11/2021 len skúmať, resp. o nich rozhodnúť. V tomto prípade možno dokonca hovoriť o jej subjektívnej zaujatosti. Jej presvedčenie o existencii zločineckej skupiny sudkyňa Mgr. Pamela Záleská navyše nevyjadrila predčasne len vo veci sp. zn. 3T/5/2021, ale aj v ďalších dvoch rozsudkoch, a to sp. zn. 1T/32/2020 z 12. novembra 2020 a sp. zn. 1T/36/2020 z 19. novembra 2020.

16. Sťažovateľ na záver zhrnul, že pokiaľ bolo cieľom najvyššieho súdu v napadnutom uznesení poukázať na odlišnosť posudzovaných situácií a z toho plynúcu odlišnosť skutkových a právnych záverov vyjadrených v uznesení o vylúčení z 20. septembra 2023, tak napadnutým uznesením bol dosiahnutý pravý opak. Z napadnutého uznesenia vyplýva množstvo vzájomne si priečiacich a doslova protichodných argumentov. Nie je zrejmé, z akého dôvodu nezostal ten istý senát najvyššieho súdu konzistentný vo svojich záveroch vyjadrených v uznesení o vylúčení sudcu JUDr. Šutku pri následnom posudzovaní totožných skutkových a právnych okolností týkajúcich sa sudkyne Mgr. Pamelý Záleskej v napadnutom uznesení, a to aj v súvislosti s dodržiavaním judikatúry ESLP a judikatúry ústavného súdu (predovšetkým rozsudku vo veci Mucha proti Slovenskej republike a nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 72/2023-64 zo 7. septembra 2023).

Výsledkom nekonzistentnosti rozhodovania najvyššieho súdu v tom istom konaní (sp. zn. 3Tost/24/2023) a nerešpektovania citovanej judikatúry ESLP a ústavného súdu zo strany najvyššieho súdu je napadnuté uznesenie, ktorého závery sú navyše v mnohom vo vzájomnom rozpore, použité argumenty nepodporujú prijaté závery, dôsledkom čoho je vnútorne rozporné, a tak nepreskúmateľné, zmätočné, popierajúce princíp právnej istoty a v dôsledku toho nespĺňa ústavnoprávne požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie, resp. práva na nestranný súd podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tost/24/2023 a jeho uznesením z 31. októbra 2023, ktorým bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu špecializovaného trestného súdu sp. zn. 1T/11/2021 zo 17. augusta 2023 o nevyhlásení členky senátu tohto súdu sudkyne Mgr. Pamelý Záleskej z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa. Napadnuté rozhodnutie sťažovateľ považuje za nedostatočne odôvodnené a vnútorne rozporné (protirečivé), ktorého závery sú v rozpore s judikatúrou tak ústavného súdu, ako aj ESLP.

18. V prvom rade je potrebné uviesť, že ústavný súd o obdobnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa už v nedávnej minulosti konal a rozhodol uznesením č. k. III. ÚS 214/2024-22 z 18. apríla 2024, ktorým jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre jej neprípustnosť. V predošlej ústavnej sťažnosti sťažovateľ uplatnením podobnej argumentácie namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ale aj základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie) postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Ndt/15/2023 a jeho uznesením z 31. októbra 2023, ktorým podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o návrhu podanom sťažovateľom tak, že sa jeho trestná vec vedená pod sp. zn. 1T/11/2021 špecializovanému trestnému súdu neodníma.

19. V aktuálnej ústavnej sťažnosti sťažovateľ neprezentoval takú odchylnú skutkovú situáciu a zároveň neuviedol natoľko odlišnú právnu argumentáciu, ktorá by primäla ústavný súd v danej veci postupovať inak, opačne ako v konaní o jeho predošlej ústavnej sťažnosti, a odkloniť sa od záverov obsiahnutých vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí z 18. apríla 2024.

20. Ústavný preto opakuje, že z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva právo účastníka súdneho konania na nestranný súd, ktorému zodpovedá ústavná povinnosť súdov prerokovať a rozhodnúť každú vec tak, aby proti účastníkom postupovali nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžali a objektívne posúdili všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ má právomoc o nich rozhodnúť (m. m. napr. II. ÚS 71/97, II. ÚS 258/2019, III. ÚS 24/05, IV. ÚS 38/09). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom však nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom tohto základného práva je len povinnosť súdu ústavne akceptovateľným

spôsobom prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (m. m. napr. I. ÚS 73/97, II. ÚS 258/2019).

21. Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v trestnom súdnom konaní garantované najmä prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania, alebo na základe návrhu samotného sudcu (m. m. II. ÚS 258/2019).

22. Tak ako v predchádzajúcom konaní (sp. zn. III. ÚS 214/2024) o predošlej ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd jeho námietku porušenia práva na nestranný (nezaujatý) súd z dôvodu tvrdenej zaujatosti konajúcej sudkyne posúdil s ohľadom na to, či neexistuje všeobecný súd, ktorý by mohol rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľa. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou len vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ten účel poskytuje. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd v tejto súvislosti predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. napr. II. ÚS 258/2019, III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

23. V reakcii na uvedené ústavný súd znova pripomína, že trestné konanie predstavuje od začiatku až po koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov; m. m. napr. II. ÚS 258/2019).

24. Ústavný súd v súlade so svojou rozhodovacou praxou v obdobných veciach (m. m. napr. II. ÚS 258/2019, II. ÚS 500/2022, I. ÚS 13/2022) poukazuje v prvom rade na § 306 a nasl. Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie. Obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže podať odvolanie pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to ústavný súd v konkrétnosti odkazuje na § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iných prípadov)

pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby.

25. Pokiaľ sťažovateľ v uvádzanej súvislosti poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 11/2017 z 5. apríla 2017, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 15/2017, ako na dôvod nemožnosti poskytnutia ochrany jeho základnému právu na nestranný súd odvolacím všeobecným súdom, ústavný súd akcentuje, že dané rozhodnutie nekorešponduje s poukazovanou neskoršou rozhodovacou praxou ústavného súdu (pozri napr. už uvedené II. ÚS 500/2022, I. ÚS 13/2022 alebo IV. ÚS 428/2024, III. ÚS 214/2024).

26. Ďalej ústavný súd (m. m. napr. II. ÚS 258/2019) poukazuje na § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje na § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písm. a) (rozsudok a trestný rozkaz) až písm. g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto kontexte ústavný súd upriamuje pozornosť na § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

27. Z uvedeného vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľom (tvrdenie o zaujatosti konajúcej sudkyne) potenciálne zakladajú (nie bez ďalšieho preukazujú, pozn.) dôvod na podanie opravných prostriedkov. Platná právna úprava teda sťažovateľovi umožňuje v nasledujúcom štádiu trestného konania domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich práv, a to prostredníctvom opravných prostriedkov, na základe podania ktorých je nadriadený súd oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdenia sťažovateľa o zaujatosti sudkyne špecializovaného trestného súdu (m. m. II. ÚS 258/2019).

28. Na tomto mieste ústavný súd tiež pripomína, že konanie o námietke zaujatosti predstavuje len čiastkový procesný postup všeobecného súdu smerujúci k rozhodnutiu slúžiacemu na zabezpečenie rozhodovania trestnej veci nestranným súdom. Kvalita rozhodovania súdu o námietke zaujatosti tak nachádza svoj odraz aj v kvalite meritórneho rozhodnutia v konaní, v ktorom (by) bola námietka zaujatosti sudcov vznesená (m. m. III. ÚS 30/2010, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016). Ústavný súd zastáva názor, že prípadne namietané rozhodnutie všeobecného súdu v tejto otázke by mohlo zakladať porušenie práv sťažovateľa len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom, ktorý bol týmto spôsobený, pričom by sa negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (m. m. III. ÚS 30/2010, III. ÚS 421/2016), t. j. prostredníctvom opravných prostriedkov (odvolania a dovolania) proti rozhodnutiu vo veci samej (obdobne I. ÚS 628/2023).

29. Uvedené je potvrdením ustálenej judikatúry ústavného súdu, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí, preto ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 211/2016). Základné práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie sú „výsledkové“, to znamená, že ich obsahu musí zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.

30. Ústavný súd teda dospel k záveru, že sťažovateľ má v systéme trestného konania k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv v prípade uznania jeho argumentácie všeobecnými súdmi oprávnenými a povinnými konať o opravných prostriedkoch. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval do prebiehajúceho trestného konania a neprípustne (predčasne) si tak uzurpoval právomoc súdu rozhodujúceho o prípadnom opravnom prostriedku (opravných prostriedkoch) sťažovateľa. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

31. Pokiaľ sťažovateľ v súvislosti s prípustnosťou ním podanej ústavnej sťažnosti poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 44/2023 z 25. januára 2023, ústavný súd, tak ako už v predchádzajúcej veci sťažovateľa (sp. zn. III. ÚS 214/2024), upriamuje jeho pozornosť na odlišnosti veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 44/2023, v dôsledku čoho nemožno závery sťažovateľom poukazovaného uznesenia bez ďalšieho aplikovať na okolnosti aktuálnej veci. V označenej veci (sp. zn. IV. ÚS 44/2023) sťažovateľka poukazovala (okrem iného) na skutočnosť, že o návrhu na odňatie a prikázanie veci rozhodoval senát najvyššieho súdu obsadený členkou, vo vzťahu ku ktorej podľa sťažovateľky existovali dôvody vylúčenia (bod 17 uznesenia sp. zn. IV. ÚS 44/2023 z 25. januára 2023). Sťažovateľka však nemala možnosť aktívne namietat zaujatosť tejto sudkyne, a to vzhľadom na neverejné zasadnutie najvyššieho súdu, na ktorom bolo vydané uznesenie napadnuté sťažovateľkinou ústavnou sťažnosťou, a na okolnosti, z ktorých vyplývalo, že sťažovateľka nemala ani nemohla mať vedomosť o zložení senátu. V tomto prípade bolo teda žiaduce, aby sa otázky nestrannosti členov senátu pri rozhodovaní o odňatí a prikázaní sťažovateľkinej veci vyriešili už v aktuálnom štádiu trestného konania. Ústavný súd pritom aj s poukazom na tieto špecifické okolnosti podotkol, že v posudzovanom prípade je daná jeho právomoc posúdiť ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorú kvalifikoval ako prípustnú (body 33 a 34 nálezu sp. zn. IV. ÚS 44/2023 z 30. marca 2023).

32. Vo veci sťažovateľa o taký prípad rozhodne nešlo, v dôsledku čoho nemožno prípustnosť ústavnej sťažnosti mechanicky opierať o závery, ktoré ústavný súd vyslovil vo veci sp. zn. IV. ÚS 44/2023.

33. Vychádzajúc z uvedeného, so zreteľom na skutočnosť, že účinky napadnutého uznesenia bude možné potenciálne negovať prostredníctvom opravných prostriedkov (s možnosťou následného zrušenia meritórneho rozhodnutia), ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako takú, na ktorej prerokovanie nemá právomoc a z tohto dôvodu ju podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol.

34. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu